

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede

Historisch Museum Ede

*jaargang 20, nr.3
september 1992*

m. meeuwissen

Bedrijf: Frankeneng 102
Postadres: Amsterdamseweg 66
6712 GK Ede
08380 - 35050

meeuwissen

voor versheid, kwaliteit en service

CHOCOLATERIE

≡ Le Bâton ≡
Superieur

HOF VAN GELDERLAND EDE

G.C. Meeuwissen-de Wilde

de lekkerste winkel van Ede

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

Autolakken
Draadmateriaal
Gereedschap
Verf
IJzerwaren

* Bezorgen
gratis

Hout Board Triplex
Wandplaten Schroten
Wandweefsel

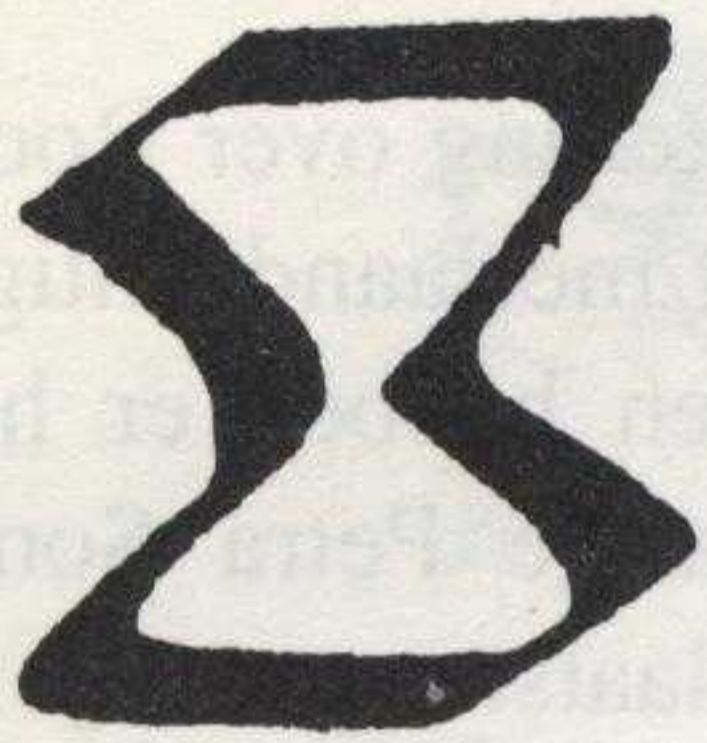
Dit alles natuurlijk bij

DOE-HET-ZELF MARKT

ELBERT JANSEN V/H DE NOOY

KOLKAKKERWEG 65 - 67 - EDE - TEL. 08380 - 11680

** Wij geven u een deskundig advies*

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede
20e jaargang nr 3 september 1992

Van het bestuur

Mevrouw G.W. Elbertsen-Wiegeraadt is secretaris van de Vereniging Oud Ede geworden. Het thans voltallige bestuur bestaat verder uit mevr. H.A. Blaauw-De Wit (voorzitter), Ing. G. Boekhoven (vice-voorzitter), E. Jansen (penningmeester), mevr. B.T. Groen, mevr. I. Zwaginga-Van der Sluis, Mr. W.R.H. Jager, H.F.M. Klompé en H.B. de Leeuw (leden).

De vereniging wordt na de komende jaarwisseling door de gemeente in staat gesteld bij het Historisch Museum Ede een directeur aan te stellen voor 50 procent. Voor de andere 50 procent zal zij/hij als consulent fungeren voor de Oudheidkamer te Lunteren en het Kijk en Luister Museum te Bennekom. Het bestuur is uitermate verheugd over deze ontwikkeling.

Van de provincie ontving de vereniging een bedrag van f 7.750,- voor het voltooiën van de vaste opstelling in het museum (derde en laatste fase, omvattend de afwerking van het onderwerp "Kerken", de buurt Ede/Veldhuizen, opmerkelijke eerste stenen en tenslotte het dorp Ede in 1831). Voor het ontwerp is wederom een beroep gedaan op het Ontwerpbureau voor Informatievoorziening van Cees Bakker te Zutphen; de uitvoering geschiedt deels door dat bureau en voor het overige door vrijwilligers.

In augustus hebben de leden een persoonlijke uitnodiging ontvangen voor een excursie naar archeologische monumenten op de Ginkelse heide. In het najaar gaat een uitnodiging de deur uit voor een avond over markante panden of wijken.

Van de redactie

't Kwam inderdaad te laat, het verhaal in de vorige Zandloper over mogelijk behoud van het Van Steenbeekpand aan de Edese Stationsweg. Op het moment dat het blad naar de post ging, deden slopers wat hun van gemeentewege was opgedragen en zo geschiedde het dat er van het toch wel karakteristieke huis geen steen op de andere bleef. Jammer eigenlijk. Er wordt al zo veel ouds verpulverd. Of op bepaalde wijze in de omgeving geschaad. Nu dreigt zoiets met De Hooge Paaschberg te gebeuren. Daarover meer in deze (weer erg gevarieerde) Zandloper.

Meldingen uit Historisch Museum Ede

Folder

Er is met financiële medewerking van de horecabedrijven aan het Museumplein een fraaie folder over ons museum gedrukt.

Daar willen we de aandacht op vestigen. In dit verband mag ook wel opgemerkt worden dat het bestuur van de Vereniging Oud Ede sympathiek staat ten opzichte van voorliggende plannen voor de reconstructie van het Museumplein. In het geschetste beeld past ons museum bijzonder goed.

Aanwinsten

De heer Vincent Lagerweij schonk ons het verslag van de werkzaamheden der in 1914 ingestelde Centrale Commissie tot behartiging van de belangen der naar Nederland uitgeweken vluchtelingen. In dank ontvingen wij voorts een paar opmerkelijke handschoenen met twee duimen (vroeger gebruikt voor het knollentrekken).

Roodkapje

Enkele honderden individuele bezoekers kwa-

men naar onze tentoonstelling over Roodkapje. Er waren veel gezinnen met aandachtig luisterende kinderen. Van hen hebben er heel wat gereageerd. De zevenjarige Petra Somer bijvoorbeeld schreef: Het laatste sprookje vont ik leuk. Sanne en Jelle uit Groningen: we hebben genoten van de sprookjes op video.

Hanne Verzijlbergh uit Rotterdam: Ik vond alles hartstikke leuk. De jeugdige Britten Margareth en Tony: Very interesting. Bertha Uschling uit Münster: Eine sehr gelungene Darstellung. Er was zelfs een reactie van een Italiaans meisje. Onderstaande foto is gemaakt tijdens een voorleesmiddag.

En verder

Na de expositie "Jongere bouwkunst in Gelderland" (tot 22 september), volgt in oktober een tentoonstelling van de tienjarige Edese fotoclub "Anders" en in november is er ruimte voor de jubilerende Edese afdeling van de ouderenbond ANBO (ook tien jaar).

Een museum om stil bij te staan

Achtenveertig jaar geleden is het alweer dat de Slag om Arnhem door miljoenen angstige mensen van minuut tot minuut werd gevolgd. Zou dit bravourstuk lukken? Wij kennen thans de droevige uitslag. Om de herinneringen aan de periode van 17 tot 26 september 1944 levend te houden, is besloten tot oprichting van het Airborne Museum. In de Zandloper-reeks over andere musea willen we daar thans aandacht aan besteden.

Van 1949 tot 1977 was het Airborne Museum ondergebracht in het koetshuis van kasteel Doorwerth. Op 11 mei 1978 werd het op gepaste wijze heropend in het gebouw Hartenstein te Oosterbeek, waar tijdens de gevechten het hoofdkwartier van de Eerste Luchtlandingsdivisie was ondergebracht. De bevelvoerend officier van die eenheid, generaal-majoor R.E. Urquhart, heeft in persoon de opening van het nieuwe museum verricht.

De expositie is mooi opgebouwd. Met een maquette en een audio-visuele presentatie wordt een totaalindruk gegeven die vervolgens in een zestal zalen een uitwerking krijgt. Alle gebeurtenissen, erg gedetailleerd meestal, zijn met gebruikmaking van fotomateriaal duidelijk weergegeven. Aanwezig zijn voorts opvallend

veel authentieke voorwerpen, wapens, uniformen, zelfs persoonlijke onderscheidingen en brieven.

Verscheidene militairen die de Slag om Arnhem hebben overleefd, schonken het museum unieke voorwerpen. Van generaal Urquhart zijn er diens eigen uniform en ook de verrekijker die hij in de dramatische veldslag heeft gebruikt. Ze bevinden zich in de kelder van het museum, waar de commandopost zo getrouw mogelijk is nagebootst.

In het museum zijn diorama's van een verbindingspost, een gewondenlazaret, maar ook van het centrum van Oosterbeek zoals het er in september 1944 uitzag. Het zijn bekende beelden voor de oud-strijders die nog regelmatig naar dit gebied terugkeren en nooit nalaten het Airborne Museum te bezoeken. Ze beschouwen dat blijkbaar als een saluut aan de meer dan 1300 strijdmakkers die in de Slag zijn gebleven.

Niet alleen de militairen-van-toen, ook anderen blijken het zeer goed ingerichte museum in het opvallende gebouw aan de Utrechtseweg (nr. 232) vlak bij het centrum van Oosterbeek vaak te bezoeken. En dat is alleen maar goed.

J.W.T.

Directe omgeving De Hooge Paaschberg moet volstrekt onaangetast blijven

Vroede vadersen, dat kan beslist niet: pal bij villa De Hooge Paasberg aan de Arnhemseweg te Ede een schoolgebouw (nieuw Marnix College) neerzetten. Voor de Vereniging Oud Ede is dat allerminst acceptabel. In een brief aan het college van burgemeester en wethouders heeft het bestuur een lans gebroken voor planologische besluitvorming in die zin dat de naaste omgeving van De Hooge Paaschberg ongemoeid wordt gelaten.

In het schrijven aan Burgemeester en Wethouders wordt verwezen naar een onderzoek betreffende de villa door de heer J. Hartgers, vrijwillige medewerker van het Historisch Museum Ede. Hij ontdekte dat het pand in 1915 in opdracht van de Amsterdamse koopman Anne W. van Eeghen is gebouwd door bouwonderneming Ettikhoven & Brands. Het toenmalige adres luidde: Grootestraat 145. Vrijgezel Van Eeghen heeft er lange tijd samen met zijn (eveneens ongetrouwde) zuster gewoond. Hij was een gerespecteerd man die een grote belangstelling had voor het maatschappelijk leven. Na zijn overlijden (1938) betrok burgemeester L.R. Middelberg de villa voor een aantal jaren.

Tot zover de heer Hartgers.

Een van de aanbevelingen van het gemeentelijk groenstructuurplan (in 1985 door de raad vastgesteld) betrof het opstellen van een uitwerkingsplan voor de Paasberg in samenhang met het totaalplan voor het centrumgebied, aldus het bestuur van Oud Ede in de brief aan Burgemeester en Wethouders. Het bestuur onderschrijft het navolgende in de inleiding van het genoemde plan: Voor die uitwerkingsplannen, maar ook voor andere vormt het groenstructuurplan het toetsingskader.

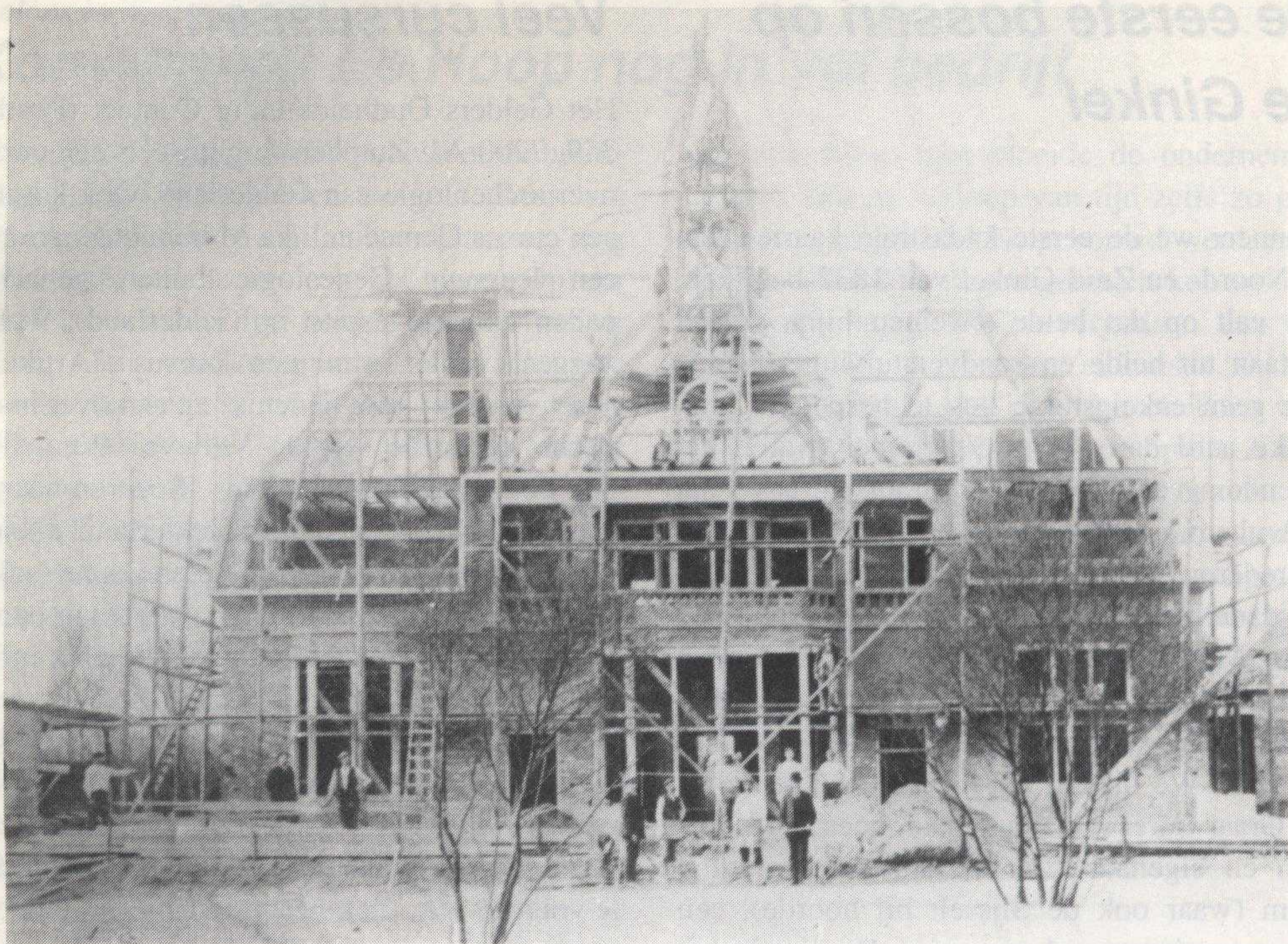
Daarnaar verwijzend vraagt Oud Ede het gemeentebestuur te bevorderen dat a) De Hooge Paaschberg niet ontsierd wordt door een belendend schoolgebouw, dat b) op termijn de aanbouwingen van de villa afgebroken

worden en dat c) de zichtbelemmerende struiken worden gesnoeid. Daarna pas zal De Hooge Paaschberg weer "een oriëntatiepunt" (als bedoeld in het groenstructuurplan) in het oostelijk deel van Ede zijn.

Kort voordat de kopij voor deze Zandloper naar de zetter ging, lazen we in een plaatselijk blad een uitspraak van wethouder E. Peerbolte. De plannen voor een mogelijke verhuizing van het Marnix College naar nieuwbouw op een perceel grond achter De Hooge Paaschberg verkeerden volgens hem in een zodanig prematuur stadium dat geen mens iets kon meedelen over de realiteitswaarde. Een van de raadsleden, de heer P. van der Klok van Gemeentebelangen, wilde op een commissievergadering haring of kuit: had de betrokken projectontwikkelaar van de gemeente groen licht gekregen of niet? De heer Peerbolte sprak in zijn antwoord over "Stadia van overleg". Daarbij was ook het comité betrokken dat actie voert tegen de komst van de school op de eerdergenoemde plek. Dat comité zou, aldus de wethouder, maar eens contact moeten opnemen met het bestuur van het Marnix College. Op het moment van de commissievergadering leek de rol van de gemeente nog erg bescheiden te zijn, maar dat zou van de ene dag op de andere kunnen veranderen. Indien een bouwaanvraag zou worden ingediend, zo liet de wethouder weten, zou het gemeentebestuur op basis van het vigerend bestemmingsplan weinig anders overblijven dan die aanvraag te honoreren. Het actiecomité en het bestuur van Oud-Ede blijven echter goed wakker!

Onderschriften bij foto's:

- Beeld uit 1915 - De Hooge Paaschberg in de steigers.
- Dit is de villa in de periode dat ze werd bewoond door het gezin van burgemeester Middelberg (tot 1946).

De eerste bossen op de Ginkel

Wanneer we de eerste kadastrale kaarten van de Noord- en Zuid-Ginkel van 1832 bekijken, dan valt op dat beide terreinen bijna geheel bestaan uit heide en zandverstuivingen. Er is nog geen enkel stukje bos te bespeuren, van welke aard dan ook. De terreinen waren het eigendom van Jacob Peter Brantsen, advocaat te Arnhem.

Betreden we de terreinen thans, dan ontdekken we dadelijk dat er zeer oude vliegdenbossen staan. Maar in geen enkel geschrift is te vinden wanneer en door wie de vliegdenbossen gezaaid zijn. Het navolgende ligt m.i. het meest voor de hand. We dienen om te beginnen te weten dat Graaf Carel van Wassenaar, heer van Kernhem en eigenaar van het landgoed van die naam (waar ook de Sijsselt bij hoorde), een zeer vooruitstrevend man was. Hij liet in het jaar 1769 voor het eerst dennen zaaien, namelijk in de Kamp, Zuiderbos en Plantage, bosgedeelten die deel uitmaakten van de Sijsselt. (Tussen haakjes: in het Edesche Bosch werden in 1793 voor de eerste maal dennen gezaaid.) Men ging ijverig door met zaaien en planten tot omstreeks 1800. Toen de bossen goed opgroeiden, kwamen er kegels aan de bomen. Aan die kegels ontsprong in het voorjaar het zaad dat met zuidwestenwind over de Ginkelse heide naar het Ginkelse zand werd getransporteerd. Op de Ginkelse heide kreeg het zaad geen kans bossen te vormen, want voor daar aanwezige schapen was elk groen sprietje hartelijk welkom. Het zaad echter dat op het Ginkelse zand viel, kwam na een regenbui flink op en zo ontstonden daar de eerste vliegdenbossen. Ze vormen er nog steeds een fraai landschappelijk geheel.

Het is te hopen dat het zo zal blijven, want als defensie inderdaad ter plaatse een compagnies-oefenterrein wil hebben, is het ook met deze oude bossen gedaan.

G.A. Ossenkoppele

Veel cursussen

Het Gelders Oudheidkundig Contact (Postbus 359, 7200 AJ Zutphen) organiseert een cursus over archeologie van Gelderland. Ook komt er een cursus Gemeentelijke Monumentenzorg en een leergang Genealogie buiten gebaande paden (ook toegespitst op Gelderland). Wat te zeggen verder van een cursus "Artikelen schrijven over geschiedenis" en een over historische geografie van de Veluwe? We willen ook nog wijzen op de cursus "Speuren naar de sporen van het verleden in Gelderland". Nader informatie over al die interessante zaken verstrekt het GOC, dat maar al te graag bereid is een cursusoverzicht toe te sturen. Ook informatie bij het Historisch Museum Ede.

De Vrije Academie (Postbus 2686, 1000 CR te Amsterdam) geeft in Ede cursussen op het gebied van kunstgeschiedenis. Geïnteresseerden doen er verstandig aan een prospectus aan te vragen.

"De Appelenburg" On-Edese naam

Op de plek waar vlak voor de bouwvakvakantie haastig het complex De Appelenburg met aanpalende bebouwing is gesloopt, verscheen daar aan de Edese Molenstraat een enorm bord met de aankondiging dat er 61 appartementen (lees: een gigantisch gebouw met 61 wooneenheden) zouden komen.

Het nieuwe pand zou de naam De Appelenburg krijgen en daar is de heer G.A. Ossenkoppele blijkens een ingezonden stuk in het Gelders Dagblad tegen in het geweer gekomen. Hij meende in zijn betoog te kunnen aantonen dat we te maken hebben met een van oorsprong Betuwse naam, die met de historie van Ede niets te maken heeft.

De redactie van De Zandloper vernam dat het bestuur van de Vereniging Oud-Ede die zienswijze deelt. Ook dat bestuur had liever gezien dat voor het nieuwe bouwsel de voorkeur was uitgegaan naar een meer bij de omgeving passende naamgeving. En dat zou nog kunnen ...!

Molens in de gemeente Ede

Korenmolen De Hoop nog in vol bedrijf

In de eerste maand van 1854 besloot de buurtvergadering van Lunteren aan A.J. Ross een stuk grond af te staan in het achterste, nog onbewoonde gedeelte van het dorp. Op dat perceel, een natuurlijke hoogte, verrees het jaar daarop een windkorenmolen. De achtkante grondzeiler met een vlucht van 24 meter kreeg de naam De Hoop. Toen in 1856 E.F. Mulder eigenaar van de molen werd, liet hij er een woonhuis bij bouwen. In 1870 gingen molen en woning over naar F. Roelofsen (wiens zoon de laatste eigenaar was van de Doesburgermolen).

Het was 1884 toen Roelofsen een jonge knecht in dienst nam die later voor molen De Hoop van groot belang werd. We hebben het over H. van Veldhuisen. Deze was werkzaam op verschillende molens in o.a. Wageningen, Renswoude, Woudenberg, Putten, Achterberg en Teuge. Hij kwam in 1899 in dienst bij Van de Craats in Ede en werd zetbaas op de Keetmolen aan de Stationsweg.

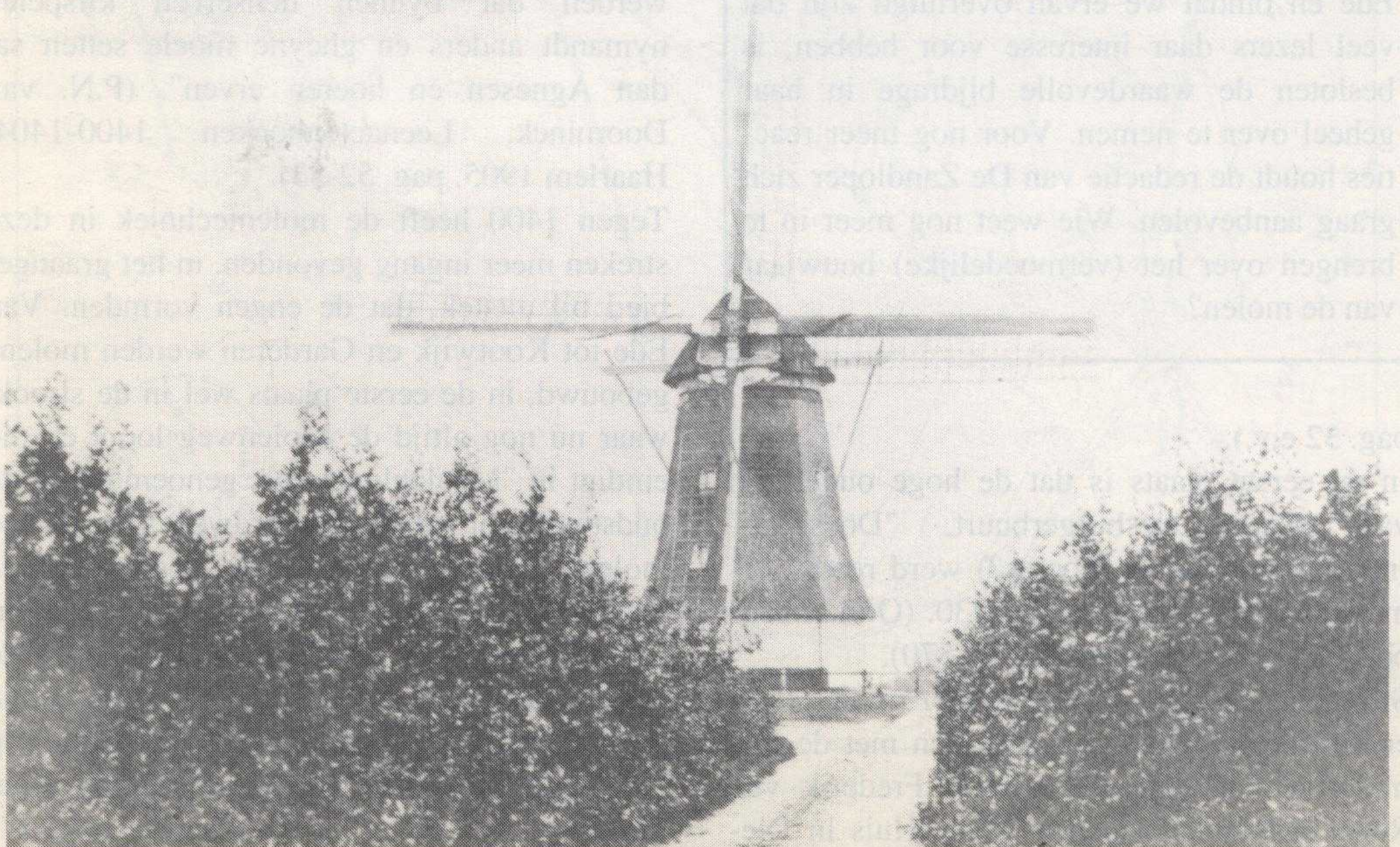
Van Veldhuisen werd in 1912 zelfstandig molenaar; hij had zo goed gespaard dat hij de Lunterse molen De Hoop kon kopen. Na een

wat moeizame start bloeide de onderneming op. Het ging na verloop van tijd zelfs zo goed dat er een maalterij bij gebouwd werd, zodat ook op windstille dagen gemalen kon worden. De molen is in 1947 overgedaan aan drie zoons: W., C., en E.J. van Veldhuisen. Zij hebben het werk tot 1967 voortgezet. Toen werd de derde generatie eigenaar, de broers A.J. en H. van Veldhuisen. In kwalitatief opzicht was de molen er niet beter op geworden, zodat moest worden besloten tot een grondige restauratie. Deze kreeg in 1973 haar beslag en iedereen kon zich ervan overtuigen dat De Hoop in volle glorie hersteld was. De korenmolen is nog regelmatig in bedrijf; een pracht gezicht in het landschap!

J.W.T.

Onderschrift bij foto:

Een oud plaatje van De Hoop, namelijk uit 1920 (uit archief Molen- en Kastelendocumentatie Elsman te Amersfoort.)

Hoe oud is de Doesburger molen?

Deze vraag werd in de vorige Zandloper door de heer J.W. Top aan de orde gesteld naar aanleiding van de ontdekking van het jaartal 1471 op de standaard van de molen. Tot nog toe ging men uit van het aan de onderkant ingegraveerde 1507.

Verwonderen doet mij die hogere, thans dus bevestigde ouderdom echter niet. Twee overwegingen duiden voor mij reeds in die richting bij mijn studie indertijd van het oude Lunteren. Zij zijn vermeld in de door mij geschreven deeltjes in de bij de BDU verschenen Schaffelaar-reeks "Uit het verleden van Lunteren" (dl 13; zie pag. 24) en "Lunteren, een historische studie (dl. 21, pag. 21 e.v. en

Na het artikel van Jaap Top over de ouderdom van de Doesburger molen, welk verhaal is overgenomen door het Gelders Dagblad, ontstond een nieuwe discussie over de vraag of de molen in 1507 dan wel in 1471 c.q. in weer een ander jaar werd gebouwd. Op zich is dat niet zo verschrikkelijk belangrijk, het is veeleer interessant. De Zandloper ontving een uitvoerige reactie van dr. P. Hoekstra te Ede en omdat we ervan overtuigd zijn dat veel lezers daar interesse voor hebben, is besloten de waardevolle bijdrage in haar geheel over te nemen. Voor nog meer reacties houdt de redactie van De Zandloper zich graag aanbevolen. Wie weet nog meer in te brengen over het (vermoedelijke) bouwjaar van de molen?

pag. 32 e.v.).

In de eerste plaats is dat de hoge ouderdom van onze Doesburgerbuurt. "Doesburg" (nederzetting in het moeras?) werd reeds vermeld in acten van 1025 en 1230. (Oorkondenboek Gld. van Sloet, no 152 en 570).

Situering van de "borg" is echter nooit gelukt en we moeten het dus maar doen met de formulering van het stuk waarin Frederik van Rheden, broeder van het Duitse Huis in Die-

ren, aan het Convent van St. Marie in Bethlehem bij Doetinchem (vergelijk intussen het nabijgelegen -aan de tegenwoordige Lunterse weg- Betrem of Beetrum=Behtlehem) opdraagt: "Domum nostrum Dosenburg in parochia Edhe sitam" (ons huis Doesburg in de parochie van Ede gelegen).

En dan het belangrijkste argument uit de schriftelijke bronnen, dat pleit voor hogere ouderdom. Reeds op 18 maart 1401 verleende de Gelderse hertog Willem van Gulik het recht van de wind in deze omgeving aan Agnese van der Herwen, ook Agnese van der Goiren geheten (dat is het moerassig gebied bij de Goorsteeg). Agnese behoorde met verschillende anderen tot de vertrouwden van de hertog die hier grondbezit kregen en zij verwierf in 1401 het "recht van de wind" in de volgende bewoordingen: "omme mennigen truwen dienst dien onse Agnese van Herwen duck gedaen heeft enden noch doen mach ... geven en verpachten wij mit desen tegenwaardigen brieve ... dat gemale en den wynt van onsen karspelen van Ede, van Garderen ende van Caitwijck (Kootwijk) -voor zes pond- myt vurwerden dat bynnen denselven kirspele nymandt anders en gheyne moele setten sal dan Agnesen en hoeren erven". (P.N. van Doorninck, Leenactenboeken 1400-1404, Haarlem 1905, pag. 52-53).

Tegen 1400 heeft de molentechniek in deze streken meer ingang gevonden. In het graangebied bij uitstek, dat de engen vormden. Van Ede tot Kootwijk en Garderen werden molens gebouwd, in de eerste plaats wel in de strook, waar nu nog altijd de Molenweg loopt en die eindigt in "Meulenlunteren", genoemd naar de oudste, maar al lang verdwenen Lunterse molen. Deze heeft misschien gestaan op de plaats waar de Molenweg uitkomt op de Meulunterse weg en zijn voortzetting had in de "Watersteeg" (thans Ruitenbeekse weg), welke toegang gaf tot het gebied van de beken. Op oude kaarten is hier een merkwaardig ovaal

(vervolg: pag. 11)

Act. Nummer	Grondstuk Nummer	Vergoedings Nummer
257, 258, 259	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100	

Gemeente Luteren
 Sectie H
 genaamd
 Nieu Luteren
 Frede Blad
 Opgeleverd door J. Buren
 Landmeter van de Eerste Klasse
 No 167 tot 1852
 Schiedamschen Waer 1 tot 2500

KAD. GEM. LUTEREN SECTIE H BLAD 2

RECONSTRUCTIE aan de hand van hulpaarten

Gelderse sagen *oesburger molen?*

Bij de Hooge Dennen

De Hooge Dennen onder Kernhem stonden vroeger in geen beste roep. Eens toen een aantal opgeschoten knapen daar rondslenterende, wandelde er een fijne juffer in deze eenzaamheid. Vol bravour riep een der jonge mannen: "Dat wordt de mijne". Hij snelde naar haar toe en wilde haar, ten aanschouwe van zijn kornuiten, in de armen nemen. Maar toen was de jonge dame ineens weg. Enige dagen later is de jonge man op onverklaarbare manier aan zijn eind gekomen.

Dominee Detmar, meer dan honderd jaar geleden predikant in Ede, kwam eens laat terug van een bezoek bij een ouderling en moest Kernhem passeren. Hij voelde zich ongerust, er zou iets met hem gebeuren. Toch ging hij. Op de Hooge Dennen verscheen hem eensklaps een witte juffer. Dominee zei: "Ben je van God, dan staat. Ben je van de duivel, dan gaat". En de gedaante verdween.

Eens had een boerenknecht uit Ede vrijage met een boerenmeid. Daar ze echter toveren kon, wilde hij van haar af. Ze zei tegen hem, "Je zult morgen bij de schaapskooi op de Hooge Dennen komen, om acht uur in de avond". Dat deed hij. Opeens vloog een witte gedaante hem op een schimmel voorbij en verdween in de schaapskooi. Toen stond het meisje plotseling naast hem en zei: "Heb je dat gezien, dat was ik niet, hoor". Maar hij dacht er het zijne van. Stellig was zij een van de "witte wieven" die daar soms op schimmels rondreden.

Wilde Jacht

Op de Veluwe weet men alles over de oorsprong van de Wilde Jacht te vertellen. Er was eens een oude boer die maar één zoon had en van die ene zoon beleefde hij weinig plezier. De zoon liet zijn vader maar werken en deed niets dan drinken en jagen. Ook toen zijn vader op sterven lag, maakte hij zich gereed om op jacht te gaan en trok het bos in. De oude man kon hem het huis horen uitgaan en zei: "Zo zul je dan eeuwig jagen". Toen stierf hij.

Na de begrafenis vertrok de moeder en in die nacht verzonk het huis. Niemand weet meer te zeggen waar het gestaan heeft. De zoon doolt van die dag af rusteloos rond, voor hem uit rennen zijn honden. Hij kan zijn ouderlijk huis nooit weer vinden.

De notaris

Te Bennekom was indertijd een notaris die veel mensen onrechtvaardig behandeld had. Toen hij gestorven was, kon hij in zijn graf geen rust vinden, maar elke avond kwam hij thuis spoken en dan zag zijn vrouw hem altijd naar een hoek van zijn kamer gaan. Daar bleef hij een tijdje zitten en verdween dan weer. Toen er aan die bezoeken van het spook maar geen einde kwam, besloot de vrouw om te gaan verhuizen. Verkopen of verhuren wilde ze haar huis niet en daarom liet ze het afbreken en meteen goed onderzoeken of er wat bijzonders was in die hoek waar het spook altijd heen ging. En jawel, daar vonden ze onder de grond een hele boel geld. Toen liet de vrouw vragen of er iemand nog iets te vorderen had van de overleden notaris of meende dat hij door hem onbillijk behandeld was. Zo heeft zij al het geld teruggegeven aan hen die er recht op hadden en niets ervan voor zichzelf gehouden

(slot van pag. 8)

zichtbaar (zie midden bovenaan op de bij dit artikel geplaatste reconstructie aan de hand van hulpkaarten). Is dit de plek, waarheen volgens de Rekening van de Keukenmeester van hertog Arnold deze in 1427 op Peter en Paulusdag (29 juni) uit Roozendaal met een troepje gewapenden reed ("na den eten")? Zoals er staat: "tot Lunteren onder in den molen" voor een aanval tegen de Stichtenaren welke overigens niet doorging? In ieder geval: hier, aan het andere einde van de Molenweg dan waar we de Doesburgermolen kennen, was in 1427 al een molen!

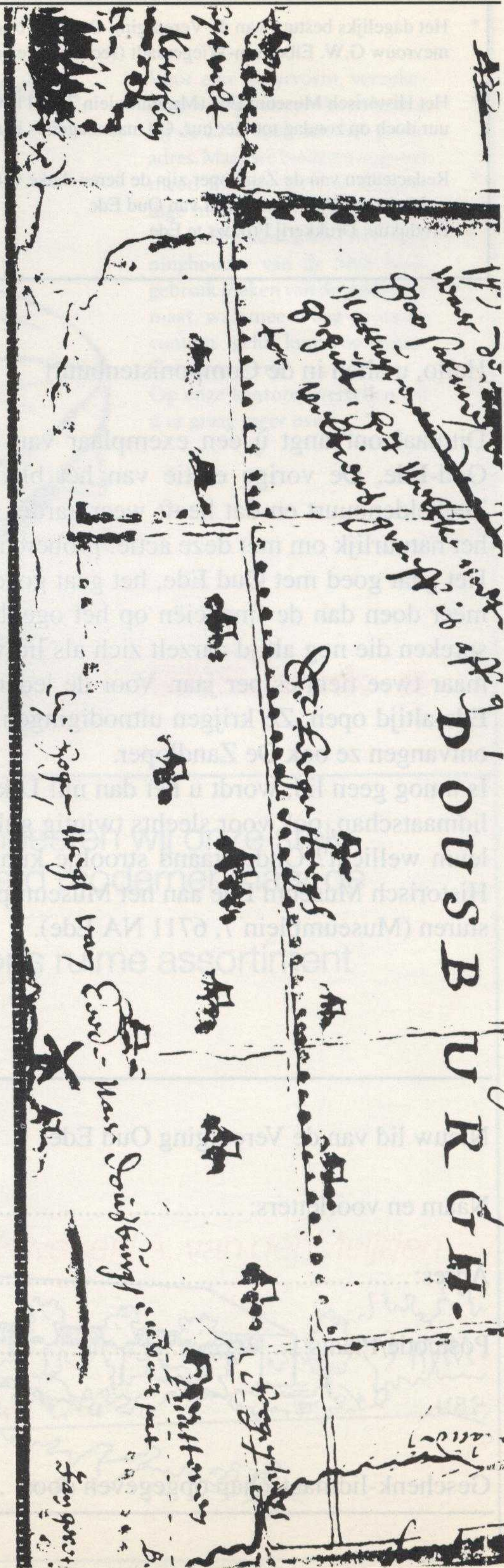
Deze gegevens bevestigen, dat de molens hier in ieder geval een kleine eeuw ouder geweest kunnen zijn dan 1507. Hiermede is de precieze ouderdom van de Doesburger molen natuurlijk niet bepaald. In ieder geval is er nu het jaartal 1471. En dat is inderdaad al een eerbiedwaardige ouderdom.

Dr. P. Hoekstra

Ontevreden

In zijn verslag over 1991 geeft de Provinciaal Inspecteur der Archieven blijk van kritiek over de wijze waarop in sommige Gelderse gemeenten de archieven worden beheerd. Tot die gemeenten behoort Ede, waar het beheer onvoldoende wordt genoemd. De aard en omvang van het oud-archief en de belangstelling die hiervoor bestaat, wettigen de aanstelling in Ede van een volwaardige gemeente-archivaris, zegt de inspecteur in zijn verslag. Het vorig jaar kreeg het archief in Ede 798 mondelinge en 1211 schriftelijke vragen tot het verstrekken van informatie over zeer uiteenlopende onderwerpen. Voor een gemeente met een grootte als Ede, waar een rijk bezit aan archieven is, mag de aanstelling van een archivaris niet op zich laten wachten, meent de provinciaal inspecteur.

Fragment van een schetskaart van Nicolaes van Geelkercken (1655) Rijksarchief Arnhem, Alg. Verz. 225. Links: "Kernhem". Onder "Dousburgh": "de leege steegh" (de lage steeg). Daaronder: "Die hoge wegh van Eede naar Dousburgh en de voetpad" (Lunteren). Rechts boven: "Goorsteeg". Rechts: "de Doesburger molen"

- * Het dagelijks bestuur van de Vereniging Oud Ede bestaat uit mevrouw H.A. Blaauw-De Wit (voorzitter), mevrouw G.W. Elbertsen-Wiegeraad (secretaris) en de heer E. Jansen, (penningmeester).
- * Het Historisch Museum Ede (Museumplein 7, 6711 NA Ede tel. 08380-19554) is open 's middags van twee tot vijf uur doch op zondag tot vier uur. Op maandagen is het museum gesloten.
- * Redacteuren van de Zandloper zijn de heren Auke Cloo (eindredacteur), Jaap W. Top en Gerard W. Onderstal. Kopij te zenden aan het secretariaat van Oud Ede
 Produktie: Drukkerij Frouws te Ede

Hallo, u allen in de Componistenbuurt

Ditmaal ontvangt u een exemplaar van De Zandloper, het orgaan van de Vereniging Oud-Ede. De vorige editie van het blad kreeg een huis-aan-huis verspreiding in de Zeeheldenbuurt en dat heeft weer aardig wat nieuwe leden opgeleverd. Want daar gaat het natuurlijk om met deze actie: proberen meer leden te krijgen.

Het gaat goed met Oud Ede, het gaat goed met het museum. Maar het bestuur wil graag méér doen dan de financiën op het ogenblik mogelijk maken. Dat moet een ieder aanspreken die nog altijd aarzelt zich als lid van de Vereniging Oud Ede op te geven - voor maar twee tientjes per jaar. Voor de leden staan de deuren van het Historisch Museum Ede altijd open. Ze krijgen uitnodigingen voor interessante bijeenkomsten en natuurlijk ontvangen ze ook De Zandloper.

Is u nog geen lid, wordt u het dan nú! U kunt ook iemand blij maken met een geschenk-lidmaatschap, ook voor slechts twintig gulden. Een idee voor een verjaardag of een jubileum wellicht? Onderstaand strookje kunt u na invulling afgeven aan de balie van het Historisch Museum Ede aan het Museumplein. U kunt het ook per post naar het museum sturen (Museumplein 7, 6711 NA Ede).

Nieuw lid van de Vereniging Oud Ede:

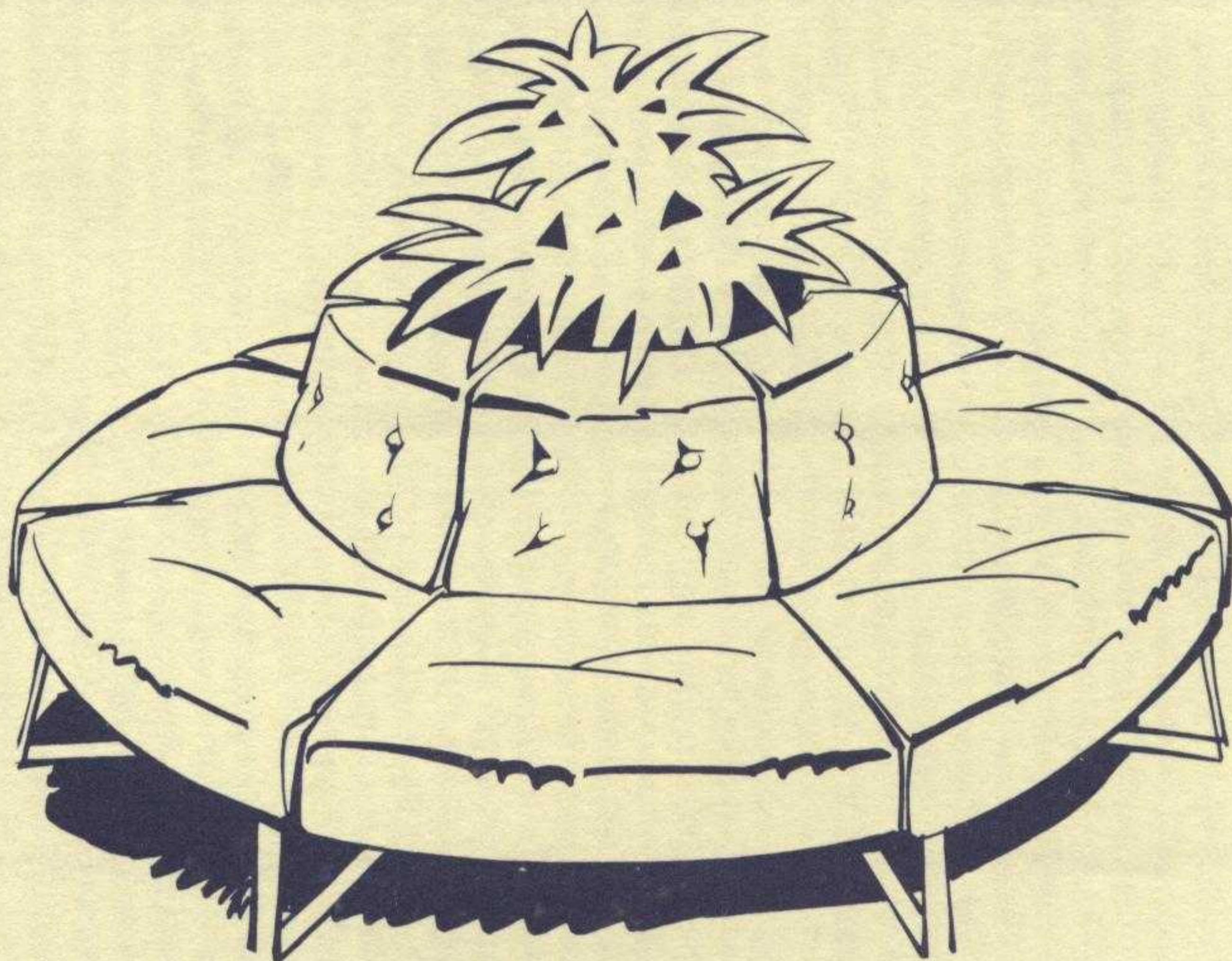
Naam en voorletters:

Adres:

Postcode/Plaats:.....

Geschenk-lidmaatschap opgegeven door:

U zoekt een bank die all-round is.

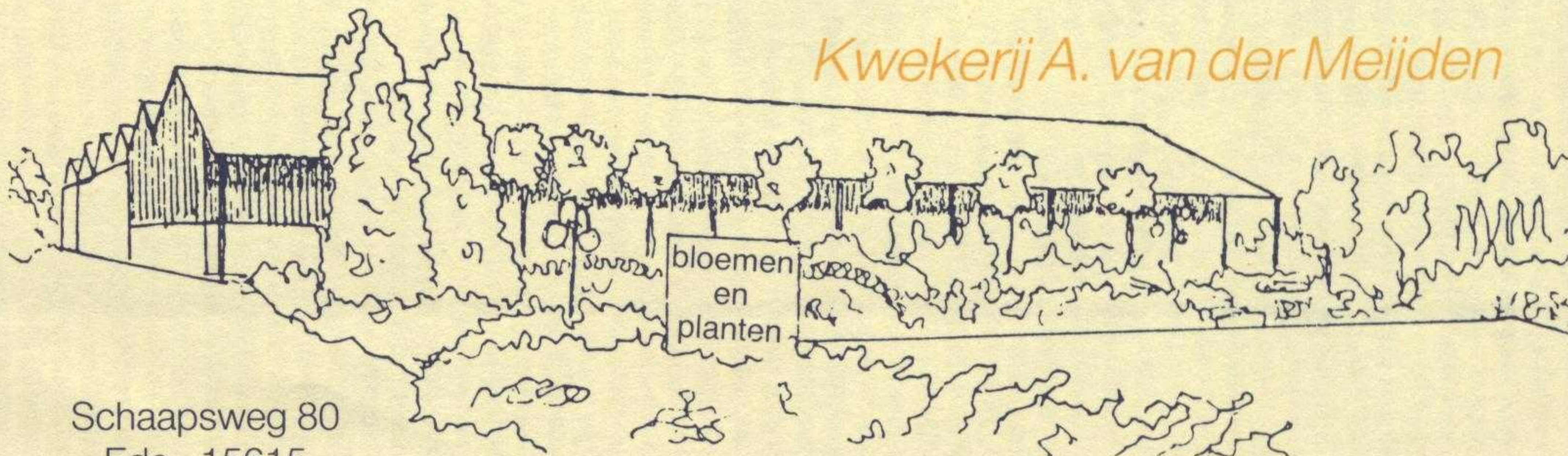
**Wij zorgen dat u goed zit
met al uw geldzaken.**

Voor elke spaarvorm, verzekering, lening of hypotheek bent u bij de SNS bank aan het goede adres. Maar we bieden u nog veel meer. Bij ons treft u deskundige mensen die u snel helpen. Bovendien kunt u als Privérekeninghouder van de SNS bank gebruik maken van de geldautomaat, waarmee u dag en nacht contant geld kunt opnemen. Geïnteresseerd? Op onze kantoren vertellen wij u er graag meer over.

SNS bank

Net als veel oude Edenaren moesten wij onze stek verlaten. Ons nieuwe pand werd moderner maar de ouderwetse kwaliteit blijft. Kom geheel vrijblijvend naar ons ruime assortiment bloemen en planten kijken.

Kwekerij A. van der Meijden

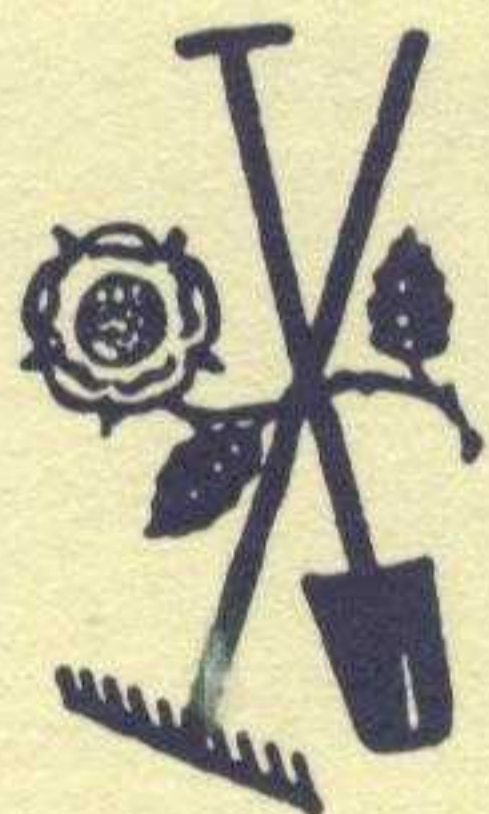
Schaapsweg 80
Ede 15615

hartveroverend

Uw hele nieuwe garderobe samenstellen in één zaak. Omdat alles er is en... alles perfekt is!

VAN DE WEERD
LADY

grotestraat - ede

sinds 1939

Kalverkampweg 3
6718 WJ Ede
Tel: 13835

A. J. Houtman

Tuinplanten
Tegels
Grond

Bielzen
Graszoden
Hout - enz.

OOK TUINAANLEG EN RENOVATIE

**Geen project
of kantoor
is ons te groot!
En geen winkel
te klein!**

Ook dit project,
Historisch Museum Ede
is verzorgd door:

 VAN DIJK B.V.

INTERIEUR
VERZORGING

ZANDBLAAN 16 - 6717 LP EDE
TELEFOON 08380 - 32359